

Tandori Dezső

ÖRÖKRE ELEGEM LETT

*„Ne mondd soha, hogy soha:
mondd mindig, hogy nem.”*

Örökre elegendő lett a se íze,
se bűze angliai* hotelokból,
és persze kérdőjellel a „se bűze”,
a lógó rugóbelű fotelokból,

a szaros kézzel összekent falakból,
az összegernyózott paplanhuzatból,
a tapéta alól az egerekből,
porta körüli kétes elemekből,

portásokból, mosókonyhaszagú
leveskonyhákból, bögrékből (ha itthon
csészéből iszom a vizet: ne bírjon
látszani en-szájnyom, a szomorú

„mi-volt”!), elegendő lett abból, hogy én
rántok egyet az agyag kerekén
– ugyan por s korhadás! –, szekeremén,
s lehet, így estem túl a nehezén,

az utazósdival, de megrohadhat
felőlem a szegény – dús? – utazósdí,
nem örülök újmódi fordulatnak,
és nem szarom össze magam, ha ódi-

vatúságtól hanyatt esni az ildom,
és nem az, hogy hagyom, s nem, hogy letiltom
– magamnak én, nekem más –, egyre biztat
jó szándék: menjek; csak engem nem izgat.

A nem izgat: „az eb kefélje meg”
szinonimája, minden idegenség
és változás csak tőlem lesz beteg,
másnak hagyom a lelkét és a testét,

* jugoszláviai, olaszországi, dalmát, svájci, ausztriai, csehországi, németországi, dániai, tunéziai, franciaországi, írországi, lengyelországi, magyarországi, skóciai; de tényleg a saját ágyam után halálos ágyam se legyen, már semmi idegen!

hordó takonyban keringj, repülőgép,
 ki eszem-iszomon *caterezed*,
 lóversenypályákon ködök keringjék
 szét a tél latyakját, a kikelet

áldását: ne nekem! S nem folytatom.
 Az utazás: hazatérés. Magam
 inkább tűröm „mind a jelen gonoszt”,
 a múlt gonoszt, de az, hogy nekem oszt

lapot lemálló tapéta, esőben
 fordul ki esernyőm, forrok a hőben,
 simogatok képet, falat, követ,
 hátha belém száll ihlet, révület:

rémület! Idegen fűvön ülep,
 márkás érintkezés – ne én legyek!
 Ne csodáljak kis olajfát a gót
 szürkeség előtt, hess, becses romok,

mondom, ne kelljen újra kezdenem, nem,
 ezét-azát ennek-annak, minnek,
 hogy az itthonlétért a franc repessen,
 epresszen, akkor én el se megyek,

és ez enyhe kifejezés. Vakuljak
 abba, hogy könyveim nem olvasom,
 és járjak, mint a fáradt gőz a fulladt
 konyhapolcon, bármi ábrázaton,

madárén, kutyaén, festőművésznén,
 csak az *úti* ne legyen, ez a vész-én;
 társat kibírok, de nem utitársat,
 idegenséget, és akár ha társnak

kíván Duna feletti köd,
 legyen orrom-émléke-szag: a dög-
 szag az ostrom alatti Alagútból,
 csak kímélhessem magam bármi úttól.

Nem eszem, iszom, dohányzom, egyéb.
 Legyek kevesebb, jelen: kis arányban;
 ne lobbantsam egy szál gyufa tüzét,
 épp elég van hamu alatt parázsban;

és szinte úgy fordítson ki soványkór,
ahogy sedrén bújunk ki a kabátból,
aztán nehéz a vissza, s igazítsa
kövem saját pofámba egy – parittyá;

és az „egyéb”: hogy úgy ne folytatódjak,
mint ha dec. s jan. közt volna hónap,
mely mindenét kivetné, irgalommal
csak én tölteném fél-szállónyi lommal:

tört széklábakkal, melyek fejemet
szétverni lettek volna hivatottak,
mit vagyok ott! penész- s doh-erezet
kínálkoztán hízott csótányrajoknak,

megtölteném – éltessem! – unalommal
(e nem létező nyirokhónapot),
ahogy krumplít köpködtem szép halommal
naponta, és csak padot koptatott

a seggem fél négyzetmérföld kiterje-
désén a Színek, néztem a megerjedt
szeméttartályok buzgó kutatóit,
és nem tudtam azt mondani: de jó itt!

Pedig áldottam mind a kis Csatorna
hajóját, és víg vaníliaszín
fal-frisseket, tavaszokká bomolva
Londonom *square*-jein és *place*-ein,

szerettem kis lóversenyirodám
linóleumára hogy hull a hallé
cseppre csepp, zászló leng a vár fokán,
szerettem, és ami a City Hallé:

kiállítást, árverést, maci-, CD-
-vásárt, Scheiber Hugót Chelsea bazári
homályán, s szerettem a buszra várni,
de hagyom! Legyen sátántök-lökése,

ha újra-nemzi, nem az én agyamban.
Két fájó lábam nem mozdítható,
beérett szívem elmozdíthatatlan,
ne is essen itt több goromba szó.

Két szék közt, Villon s Kálnoky közé
 (maximum Eliot-puhára) essen
 a valagam, fattyon ki ne lehessen
 következtetni, ki valék, Izé;

fattyú utazás, fattyú hazatérés,
 fattyúsor, ahogy mondaná a nyomdász,
 legyen tiszta plexi-tárlóm a kérész-
 életű gondolat, mint bányaozlás:

azt, hogy „nem, s mindig”, még ennyit se kelljen
 mondanom, küzdjön bár a test s a szellem
 bármi önpusztulásáért, magam
 ezt a körforgást (nagyon úgy remélem)

egyszer és mindenkorra befejeztem.
 Ne legyen, aminek már sora van,
 ne legyen sora, ami – mint fogatlan
 szájj – cuppog, emlék, vágy, szépség vagy érdem;

hogy bármit kértem magamnak, kikérem
 magamnak! Én se életet, se
 halált. Valakit, azt, hogy befejezze
 helyettem – s tudom, nem lesz benne részem;

hát a többit is így akkor, ezért *sem*.
 A mohó „elég” fél-elégtelent öl,
 így maradok kívül már mindenekből,
 „vagyok, nem vagyok” legyen bárki – én nem.

Helyettem egy platán, pangó, fakó
 járjon árnyával szobákat unottan,
 vagy rá se figyelve, szórakozottan,
 nem hiszem, hogy bármi mulattató

lenne. Nyugvás v. egyenes vonalú
 egyenletes mozgás, csak ez legyen,
 és minden késő ősszel őrhelyem:
 ahol a holt fából kiég a szű

a reményhalmon. Emlékeimet
 hányják oda megannyi utazásból,
 s omoljon be a távol,
 és a közelt lelje ki a hideg.